

מסכת בבא קמא י:

חבתי בתשלומי נזקו בעלים מטפלים בנבילה

שאלה

מאת יונתן שטנצל:

מידי יום, יש מאות תאונות דרכים, בו רכב פוגע ברכב אחר, וגורם ל"טוטאל לוס" (השבתת הרכב לחלוטין). בעל הרכב הנפגע יכול למכור את הרכב רק לסוחר או למוסך הקונים חלקי חילוף.

על מי מוטל כאב הראש למכירת חלקי הרכב בעל הרכב הפוגע או על בעל הרכב הנפגע? והאם חלקי הרכב עוברים לחזקת המזיק? או שזה נשאר בבעלות הניזק?

הגמרא במסכת בבא קמא, עוסקת בשאלה דומה ומדברת על מקרה של בהמה שמתה. או ע"י אדם שהרג בידיו בהמה של חברו, או שומר שכר שגרם בפשיעה שלא שמר, לבהמתו של חברו להיטרף, או בהמה שהרגה בהמה אחרת.

למי שייכת הנבילה לאחר מותה? למזיק או לניזק?

מי סופג את ירידת הערך של הנבילה לאחר שהנבילה עמדה בשמש?
המזיק או הניזק?

תשובה בהווא אמינא של הגמרא

"הבעלים מטפלין בנבילה"

הנבילה מעולם לא היתה שייכת למזיק אלא זה נשאר בבעלות הניזק	רב כהנא
הוא משלם את הנבילה בתורת תשלומים	חזקיה

סיכומים של שקלא וטרייא של הגמרא סיכום: יונתן שטנצל קיץ תשע"ד. ניתן להעתיק ולהפיץ

ללא תשלום 077-4040520 yshtencil@gmail.com

מאיפה לומדים שהנבילה שייכת לניזק?

מאיפה לומדים מהתורה?	המקרה	שם
מִכָּה נֶפֶשׁ בְּהִמָּה יִשְׁלַמְנָה	<p style="text-align: center;">אדם שהרג בהמה</p> <p>זונדל הוא אדם עצבני, הקולות של העז של שכנו ששון הרגיזו אותו, ולא יכל להתרכז לקרוא את עיתון המודיע על הבוקר. הוא ניגש לעז של שכנו ששון לקח סכין והרג אותה. למעשה זונדל נהפך למזיק. ולכן עז חי שווה בשוק 2000 שח עז מת שווה 500 שח. למי שייך העז המת ומי אמור לטפל במכירת הנבלה? האם זונדל המזיק העצבני? או ששון הניזק? אומר רבי אמי שהאחריות נופלת על ששון הניזק. מהיכן לומד רבי אמי? מדרשה מפסוק "אל תקרי ישלמנה אלא ישלימנה" ולכן זונדל צריך להשלים את 1500 שח שגרם נזק לשכנו ששון הניזק</p>	רבי אמי
אם-טרף יטרף, יביאהו עד: הטרף הלא ישלם.	<p style="text-align: center;">שומר שכר</p> <p>ששון החקלאי ממושב קוממיות התחשק לנסוע להתפלל בקברי צדיקים בצפון אצל רבי שמעון בר יוחאי ולטבול במקווה האר"י בצפת. הוא מסר לשכנו זונדל את העז החמוד שלו ששווה 2000 שח. לשמור עליו בתורת "שומר שכר" תמורת 200 שח. במקום לשמור על העז, העדיף זונדל לפשוע באימון של שכנו ששון, והעדיף את החדשות של עיתון המודיע על פני שמירה עירנית שלא יבואו שועלים מהאזור. השועל שקלט את זונדל מרוכז בחדשות האחרונות, ניצל את המצב, וטרף את העז, אולם חלק מגופתו של העז המסכן עדיין שווה כסף וניתן למכור את נבלת העז לסוחרים בדואים מאזור רהט, ב 500 שח. אומר רב כהנא שהנבילה של העז, לא עוברת לחזקתו של המזיק, אלא היא נשארת בבעלותו של הניזק ששון, וזונדל צריך להשלים לו 1500 על הפער שבין שווי עז חי לנבלה.</p>	רב כהנא
שלם ישלם שור תחת השור, והמת יהיה-לו.	<p style="text-align: center;">שור מועד שהרג בהמה</p> <p>שור מועד שגרם למותו של של שור אחר, ששווה 2000 שח והנבילה שווה לאחר המוות 500 שח. אומר חזקיה. משלם המזיק רק את 1500 שח לניזק והנבלה שייכת לניזק מאחר ולומדים מהפסוק "והמת יהיה לו". מסביר אב"י כי אם זה שייך למזיק, למה התורה לא מסתפקת "שלם ישלם שור תחת השור", למה התורה מוסיפה "והמת יהיה לו", אלא משמע שהשור המת עובר לניזק.</p>	חזקיה

וצריכא...

**למה א"א ללמוד מפסוק אחד למקרים האחרים
שהנבילה שייכת לניזק?**

המקרה

**אדם שהרג בהמה
מדובר "משום דלא שכיחא"**

ולכן כאן התורה פוטרת את האדם ההורג בהמה מאחר ומדובר בניזק לא שכיח אבל בשומר שכר שגרם לטריפה או שור שהרג שור שזה נזקים שכיחים יותר, הייתי אולי מפיל את הטיפול בנבילה על המזיק לכן התורה באה להשמיע לנו דרך הפסוקים הנוספים שגם הם פטורים מהטיפול בנבילה וזה נופל על הניזק

**שומר שכר שגרם למותה של הבהמה
"משום דממילא"
(השומר שכר היה פאסיבי ולא אקטיבי)**

הייתי חושב שהתורה פוטרת את המזיק מלהתעסק בנבילה בגלל שהוא לא עשה נזק אקטיבי אלא פאסיבי. ובלשון הגמ' "משום דממילא" אבל באדם שהרג בהמה או בשור שהרג שור מדובר בניזק אקטיבי ושם האחריות על הנבילה תיפול על המזיק, קמ"ל שגם בשני המקרים ההם, זה נופל על הניזק.

**מדוע א"א ללמוד שור שהרג בהמה מאדם שהרג בהמה
ומשומר שכר בטריפה?**

מאחר ואדם שהרג בהמה הוא אירוע לא שכיח, והייתי אומר לכן התורה פוטרת את המזיק מטיפול בנבילה. וגם בשומר שכר התורה פוטרת את המזיק כי הוא לא עשה נזק בידיים ובלשון הגמרא בממילא אבל בשור שנגח שור שזה גם שכיחא וגם בגופו הייתי חושב שיהיה חייב קמ"ל שפטור. וזה נופל על הניזק.

שור מועד שהרג בהמה

משום דממונא קא מזיק אבל הכא דבגופא מזיק

הייתי אומר שדווקא כאן התורה פוטרת המזיק בעלי השור התוקף מלטפל בנבילה כי מדובר בממונו שמזיק לעומת המקרים האחרים מדובר באדם שהזיק גם אדם שהרג בהמה וגם שומר שכר שגרם לטריפה, הייתי אומר שבשני המקרים האחרים הוא יהיה חייב, קמ"ל שהאחריות נשאת על הניזק.

סיכומים של שקלא וטרייא של הגמרא סיכום: יונתן שטנצל קיץ תשע"ד. ניתן להעתיק ולהפיץ

ללא תשלום 077-4040520 yshtencil@gmail.com

מי היה רב כהנא?

רב כהנא ברח מבבל לארץ ישראל לאחר שהרג גוי שלא ביצע הוראות של רב ובמעבר השלטון מהפרסים ליוונים הגיע לשיבתרבי יוחנן, ומצא את ריש לקיש חוזר דברי רבי יוחנן. ריש לקיש הזהיר את רבו שיכין את השיעור טוב, מאחר ורב כהנא יפתיע עם שאלות חזקות ביותר. והוגדר "ארי שעלה מבבל" ונהפך לתלמידו של רבי יוחנן, לבסוף רבי יוחנן כעס עליו מאחר ורב כהנא היה עם עיוות שפתיים והוא חשב שהוא צחק ממנו והוא הקפיד עליו ומת, בסוף עלה רבי יוחנן לקברו והחיה אותו בתחיית המתים)

למה צריך ללמוד מ"והמת יהיה לו" הרי יש פסוק ישיב?

רב כהנא מתפלא על חזקיה שסובר שהתורה באה ללמד אותנו "והמת יהיה לו" שהמזיק יכול לשלם לניזק עם הנבילה המתה שהייתה שייכת לניזק. רב כהנא מתפלא על הצורך בפסוק לצורך זה, מאחר וניתן ללמוד מ"ישיב" לרבות סובין, וגם אם היו במקרה של המזיק מספר רב של נבילות אחרות, שלא היו שייכות לניזק, הוא יכל לשלם לניזק בנבילות, אז למה התורה באה עם הפסוק והמת יהיה לו?

פחת נבילה את ירידת הערך סופג הניזק

עונה הגמרא שישב בא ללמד אותנו שניתן לשלם לניזק בנבילה. והמת יהיה לו בא ללמד אותנו שזה מעולם לא היה שייך למזיק. ולכן והמת יהיה לו בא ללמד אותנו פחת נבילה, אם הנבילה שכבה מתה מ 12 בצהרים והייתה בשמש וערכה ירד לאחר מספר שעות ב 50% עקב השמש הקופחת, מגיעה התורה ללמד אותנו שאת ירידת הערך סופג הניזק ולא

המזיק. "פחת נבילה לניזק". כמו שחוקר רבי יחיאל מיכל רבינוביץ' שהיה רבה של סטוצין, בספרו "אפיקי ים", האם הנבילה עוברת לניזק בתורת תשלומים? או בתורת בעלים? שהנבילה מעולם לא הייתה שייכת למזיק, והיא נשארה בבעלות הניזק.

למה רב כהנא לא שואל על עצמו את השאלה

רב כהנא הרי גם פסוק מיוחד בשומר שכר שפשע שהנבילה שייכת לניזק, מהפסוק "אם טרף יטרף יבאהו עד - הטרפה לא ישלם". אלא מוכרחים להבין כי בהווא אמינא חשב רב כהנא שחזקיה לומד והמת יהיה לו שהמזיק משלם את הנבילה לניזק בתורת תשלומים ולכן הוא שאל למה צריך את הפסוק, הרי יש לנו את הלימוד "ישיב" ובתירוץ הוא הגיע למסקנה כי גם חזקיה טוען שהנבילה שייכת לניזק כל הזמן. והשור למעשה הרג את הנפש אבל את הנבילה הוא לא הזיק. המזיק משלם את השווי של לקיחת הנפש של הבהמה.

מי סופג את עלות ההובלה לשוק הנבילות?

התקשרתי השבוע חודש תמוז תשע"ד לדיין הרב מרדכי אייכלר שליטא ושאלתי אותו, אם הנבילה שווה 500 שח ובשביל לקבל כסף עבור הנבילה המזיק צריך לשכור רכב להובלת בשר לעיר העתיקה, וזה יעלה 200 שח מי מפסיד את הכסף של עלות ההובלה? המזיק או הניזק? הרב אייכלר פסק: הסוחר הערבי יגיע למקום שהנבילה נמצאת, ואם הסוחר מוכן לשלם רק 300 שח במקום הנזק, מאחר ויש עלות הובלה, אז העלות תיפול על המזיק ולא על הניזק. והמזיק לא יכול לניזק תיסע אתה על חשבונך לשוק הנבילות לעיר העתיקה ושם תוכל לקבל 500 שח עבור הנבילה.

סיכומים של שקלא וטרייא של הגמרא סיכום: יונתן שטנצל קיץ תשע"ד. ניתן להעתיק ולהפיץ

ללא תשלום 077-4040520 yshtencil@gmail.com